

Dr. Craig Keener, Matendo, Hotuba ya 11, Matendo 8

© 2024 Craig Kenner na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dk. Craig Keener katika mafundisho yake juu ya kitabu cha Matendo. Hiki ni kikao cha 11 cha Matendo 8.

Katika Matendo sura ya 7, Stefano anaweka msingi wa kitheolojia kwa ajili ya utume mbali na Yerusalemu au nje ya Yerusalemu na Yudea. Lakini Philip ndiye wa kwanza kuanza kuitekeleza rasmi.

Sasa kwa kweli, kulikuwa na watu wengi ambao walikuwa wametawanyika, na tunasoma katika sura ya 11 kwamba wengi wao walikuwa wakichukua habari njema pamoja nao. Lakini Filipo ndiye anayesimuliwa. Yeye ni mmoja wa wale saba, mmoja wa viongozi wa vuguvugu la Wakristo wa Kiyahudi wa Kigiriki.

Na hivyo, katika sura ya 8, mstari wa 5 hadi 25, tunaona misheni ya Filipo kwa Samaria na katika mstari wa 26 hadi 40, huduma yake kwa ofisa wa mahakama wa Kiafrika. Tutaanza na 8.5 hadi 13, ubadilishaji wa Samaria. Sura ya 8 na mstari wa 5 inazungumzia mji wa Samaria.

Labda inarejelea jiji kuu la Wasamaria, Neapoli, ambalo lilikuwa kwenye tovuti ya Shekemu ya kale. Huenda si mahali palipokuwa na jiji la kale la Samaria, ambalo halikuwa tena jiji la Wasamaria. Limekuwa jiji lenye watu wengi wa Ugiriki.

Ilikuwa imefanywa upya kama mji wa Kigiriki. Kwa hiyo labda Neapoli kwenye tovuti ya Shekemu ya kale. Shekemu, ambayo kwa hakika inahusika katika kusimulia tena kwa Stefano historia ya Israeli katika sura ya 7, mistari ya 15 na 16 .

Naam, watu wengi wanakuja kwenye imani, lakini mmoja wa watu ambao anakimbilia huko ni Simoni mchawi. Sasa, watu wa mataifa mengine walitumia uchawi sana. Ilikuwa maarufu katika mapenzi.

Ulikuwa na uchawi wa mapenzi kujaribu kuwashawishi watu wakupende, kuwavutia labda kuwaacha wenzi wao na kukufuata, kuwaka kwa mapenzi na kadhalika. Pia ilitumika katika michezo ambapo ungetumia uchawi kujaribu kuwaua wapinzani wako kwa laana na kufanya magari yao kuanguka na kadhalika. Au ikiwa ungekuwa unatafuta timu fulani, ungefanya hivyo.

Kwa hiyo uchawi ulitumika sana nchini Misri hasa. Tuna ushahidi mwingi kwa hilo kwa sababu, tuna karatasi nyingi za mafunjo kutoka Misri na kuna mafunjo mengi ya kichawi. Lakini wakati fulani waganga wa Kiyahudi walizingatiwa kuwa baadhi ya wachawi bora zaidi.

Licha ya ukweli kwamba baadhi ya walimu wa Kiyahudi walisema kwamba uchawi ni mbaya sana, na hupaswi kufanya hivyo, wengi wa marabi walisema, vizuri, unapaswa kufanya tofauti kati ya udanganyifu, mbinu za uchawi tu kwa upande mmoja, au kile unachofanya kwa njia ya roho, mapepo. Na hiyo inaweza kuwa tofauti nzuri ya kufanya. Lakini ingawa marabi walishutumu uchawi, tunaona baadhi ya marabi wa baadaye wakifanya kitu ambacho kilionekana kama uchawi, wakijaribu kutumia siri za uumbaji kuunda sehemu ya nyuma ya ndama na vitu kama hivyo.

Sababu ambayo watu wa Kiyahudi walijulikana sana kwa uchawi ni kwamba mara nyingi uchawi ulifanya kazi kwa kutaja jina la roho ya juu ili kukabiliana na roho ya chini. Na watu wa Kiyahudi walikuwa na sifa ya kujua jina la siri la mungu wao kwa sababu Yahweh, kile tulikuwa nacho, YHWH, herufi, hatukuwa na vokali za kwenda nayo. Na hivyo basi, ilikuwa ni desturi tu ya jinsi lilivyotamkwa kwa sababu Wayahudi kwa kawaida hawakutamka jina takatifu hadharani tena.

Walimwita Bwana kuliko Yehova. Kwa hivyo, ilizingatiwa jina la siri. Na katika uchawi, wakati mwingine watu wangejaribu kila kibali kinachowezezekana cha jinsi ya kutamka jina hilo la kimungu.

Ijapokuwa baadhi ya mambo ambayo watu wamefikiri yalikuwa tu viingilio vya jina la Mungu, vokali zilitumiwa pia kwa uchawi. Kwa hivyo wakati mwingine watu wanatumia tu vokali tofauti. Lakini kwa vyovyote vile, wachawi Wayahudi walijulikana sana.

Unamwona mchawi Myahudi, nabii wa uwongo wa Kiyahudi katika Matendo sura ya 13. Unawaona wana saba wa Skewa ambao ni watoa pepo, lakini wanachofanya ni sawa na mazoea ya uchawi wa kale. Na una watu ambao hawakuwa Wayahudi wakijaribu kutumia jina la mungu wa Kiyahudi na kuwaita malaika na kadhalika.

Vyovyote vile, Simoni katika mji huu wa Wasamaria amepata sifa mbaya sana kutokana na uchawi. Sasa, Sebast alikuwa karibu. Sebast , pengine kilinganishi chetu cha karibu zaidi leo kinaweza kuwa kitu kama Augusta.

Sebast ulikuwa mji wa Kigiriki ulioanzishwa kwenye tovuti ya Samaria ya kale. Na Sebast alimaanisha ile ya Agosti. Iliitwa jina la jina la mfalme.

Na katika jiji hili la Ugiriki, tunao ushahidi wa kile ambacho kilikuwa kikiendelea katika maeneo mengine pia, lakini kilikuwa kikiendelea huko pia, kwamba wengi walikuwa wakichanganya miungu yote ya kiume katika aina moja ya awali ya miungu ya kiume, lakini kwa dyad, miungu yote ya kike kuwa mungu wa kike. Justin Martyr, ambaye kwa hakika alitoka Neapolis katika karne ya pili, inayoitwa Nobilis leo, katika karne ya pili, Justin Martyr, ambaye alikuwa Mmataifa kutoka eneo la Wasamaria,

ingawa hakuwa Msamaria kwa dini. Baadaye akawa Mkristo alipokuwa akiandika kama Mkristo.

Anasema kwamba sifa huko, utamaduni wa hapo, ulikuwa kwamba Simon alikuwa akionyeshwa kama mwili wa mungu wa kiume, na mke wake, Helena, alikuwa akionyeshwa kama mwili, avatar ya mungu wa kike. Hatujui ikiwa mapokeo hayo yanarudi nyuma hadi karne ya kwanza, lakini yanaweza vizuri. Anatoka eneo sahihi kujua kitu kuhusu hilo.

Na hilo lingekuwa na maana fulani kwa sababu, katika kifungu hiki, kinasema kwamba anadai kuwa ni uweza mkuu wa Mungu. Sasa, kumbuka kwamba kuna watu katika Matendo wanaodai kuwa watu fulani. Gamalieli alisema kwamba Theuda alidai kuwa mtu fulani.

Na katika Matendo sura ya 12, Herode Agripa I anataka kupokea ibada kama mungu. Kinyume chake, Petro anakataa kuabudiwa, Matendo sura ya 3 na mstari wa 12. Na pia katika Matendo sura ya 10, Paulo anakataa kuabudiwa.

Paulo na Barnaba wanakataa kuabudiwa katika Matendo sura ya 14. Lakini hapa kuna mtu anayetaka kukwezwa. Yesu alisema nini katika Injili ya Luka? Yeyote anayetaka kujiinua atashushwa na yeyote anayejishusha atakwezwa.

Naam, Wasamaria wanabatizwa na Filipo. Walikuwa tayari wametahiriwa. Kwa hiyo, suala la kama itawabidi kuwatahiri halingeibuka jinsi lingeweza kuja kwa watu wa Mataifa baadaye.

Lakini Wasamaria, kama wangegeukia Dini ya Kiyahudi, wangegeukia Uyahudi kwa ubatizo pekee kwa sababu hawakumtahiri tena mtu isipokuwa awe hajatahiriwa, jambo ambalo kwa hakika kulikuwa na utaratibu wa kimatibabu huko nyuma. Baadhi ya Wayahudi ambao walikuja kuwa Wagiriki sana enzi za Wamakabayo na kutaka kukimbia katika mbio walidhihakiwa na Wagiriki kwa sababu walikuwa wametahiriwa, walipata njia ya kuvuta govi lao mbele na kuifanya ionekane kuwa hawakutahiriwa. Lakini sikujua kisa chochote cha watu waliotahiriwa na kutotahiriwa kisha kutahiriwa tena.

Lakini kwa vyovyote vile, kugeuzwa kwa Msamaria kuwa Dini ya Kiyahudi, hata hivyo, kulionwa kuwa sawa na kukana utambulisho wao wa kuwa Msamaria. Ilionwa kuwa msaliti kwa watu wa mtu. Kwa Myahudi kama Filipo kuwaalika Wasamaria kumfuata Masihi wa Kiyahudi pia inaweza kuonekana kama kitu kama usaliti wa Uyahudi kwa sababu, huyu ndiye Masihi wetu na haupaswi kuwakaribisha watu hawa kwa upole sana.

Lakini inafuata mpango wa kitheolojia wa ushuhuda wa madaraka ambao ulijadiliwa katika sura ya 7 na ulikuzwa na Yesu katika sura ya 1 na mstari wa 8 na sura ya 8 na

mstari wa 13. Hapa tunaona kukutana kwa nguvu. Wachawi wa kipagani wakati mwingine waliweza kunakili baadhi ya ishara za Mungu.

Unaona hilo katika Kutoka sura ya 7 na mstari wa 11, mstari wa 22, sura ya 8 na mstari wa 7. Lakini kulikuwa na kikomo. Unaweza kupata Kutoka Sura ya 8 mstari 18 na 19. Wachawi wa Farao hawakuwa wameweza kuiga kipimo ambacho Mungu alikuwa akifanya kazi.

Namaanisha, Mungu anamiliki ulimwengu. Mungu hufanya kazi katika asili. Hutaweza kuiga kiwango hicho cha kuunda ulimwengu mwingine au kitu kama hicho.

Lakini wanafikia mahali, Kutoka 8:18, na 19, na kisha zaidi katika sura ya 9 na mstari wa 11, ambapo hawawezi kufanya mambo ambayo Musa alikuwa akifanya hata kidogo. Na kwa kweli, wanatambua hiki ni kidole cha Mungu. Cha kufurahisha sana, katika Luka sura ya 11, ambapo Yesu anazungumza kuhusu kutoa pepo, Yesu anasema, ikiwa mimi, kwa kidole cha Mungu, nikitoa pepo, basi ufalme wa Mungu umekwisha kuwajilia ninyi, njoni katikati yenu.

Katika sehemu nyingi za ulimwengu leo, wachawi wameongoka kwa sababu wanaona kwamba kweli nguvu za Mungu ni kubwa zaidi. Kuna mtu ninayemfahamu ambaye alihitimu kutoka Seminari ya Asbury kwa kutumia DMIN amenitumia picha na baadhi ya ripoti za jinsi wakati mwingine ndani ya mwaka mmoja, watakuwa na waganga 20 ambao wanadai wazi kwamba ndivyo wanavyofanya, walibadilisha na kubatizwa katika sehemu moja tu ya Indonesia, ambako yeye anatoka. Na tunazo ripoti kama hizo kutoka sehemu nyingi za Afrika na kwingineko.

Katika ripoti moja kutoka Kusini mwa Afrika, mwinjilisti mweusi wa Afrika Kusini, ninaamini kutoka kwa Wazulu, alikuwa akihubiri. Na kulikuwa na mganga, mganga, ambaye angetupa laana na mambo kama hayo. Lakini alikuwa na shauku ya kujua nini kinaendelea.

Naye akajiunga na umati wa watu na akawa amesuka hirizi hizi zote kwenye nywele zake. Vema, nguvu za Roho Mtakatifu zilikuwa na nguvu sana hivi kwamba alizimia tu. Alianguka chini gorofa.

Na alipopata fahamu, nywele zake zote zilikuwa zimedondoka na hirizi zote. Akawa Mkristo na kujikabidhi kwa Kristo. Nina hakika nywele zake zilikua nyuma.

Lakini kwa hali yoyote, tuna idadi ya mikutano ya nguvu inayofanyika ulimwenguni kote leo. Na nimepitia baadhi ya hayo kwa njia za kupendeza zaidi, lakini nimeona ushindi wa Mungu, nguvu za Mungu ni kuu kuliko nguvu za yule mwovu. Na watu wengine wana uwezo zaidi wa kuingia katika hilo kuliko wengine.

Sipendi kwenda katika hali hizo. Lakini Mungu ni mshindi. Vema, katika mistari ya 14 hadi 25, iliyosalia ya simulizi hili, tunajifunza kuhusu uthibitisho wa kitume wa wongofu wa Wasamaria.

Sasa, nilitaja hapo awali, nikizungumzia kuhusu mijadala ya sasa kuhusu ubatizo katika Roho Mtakatifu, kwamba kitheolojia kazi ya Roho ni mfuko mmoja. Unaona hilo katika 238 na 239. Ingawa watu wengine watasema kwamba kile ulicho nacho katika 238 na 239 ni kwamba kutubu na kubatizwa ni sharti na kwamba karama ya Roho si lazima ifuate mara moja.

Lakini nadhani labda ni mbaya zaidi kuliko hiyo. Nina rafiki, Danny McCain, ambaye anafundisha nchini Nigeria. Na nilijiunga naye kufundisha huko kwa majira ya joto tatu, lakini amekuwa huko kwa miongo kadhaa.

Danny anazungumza kuhusu jinsi atakavyowapangia washiriki wa darasa vifungu mbalimbali katika Kitabu cha Matendo. Naye atasema, vema, kumpokea Roho kunaonekanaje katika Kitabu cha Matendo? Kulingana na kifungu walichonacho, vema, unabatizwa kwanza, kisha unapokea Roho, au unapokea Roho na kisha unabatizwa. Baadhi ya hizo zinaweza kuwa za kipekee, lakini hoja ni kwamba Mungu ni mkuu.

Mungu hana kikomo cha kuifanya kwa njia moja tu. Kunaweza kuwa na muundo mzuri, lakini acha Mungu awe Mungu. Kwa vyovyote vile, kimsingi, tunampokea Roho wakati wa kubadilika, lakini kwa uzoefu si lazima tupate uzoefu wa vipengele vyote kwa wakati mmoja.

Wanachuoni wamelifikia hili kwa njia mbalimbali. Baadhi ya watu husema, vema, Wasamaria walikuwa bado hawajaongoka. Hayo ni maoni ya wachache yaliyoamuliwa miongoni mwa wafafanuzi wa Matendo au hata milele.

Wafafanuzi wengi wa Matendo wanatambua kuwa walikuwa wameongoka, lakini angalau kipengele hiki cha kazi ya Roho walikuwa hawajapitia bado. Nafikiri Calvin alisema hawakuwa wamepitia dalili za nje za Roho bado. Hata hivyo ukiikubali, kuna kitu ambacho mitume walihisi walihitaji kuwa nacho ambacho bado hawakuwa nacho.

Jambo kuu hapa ni kwamba Wasamaria walipokea zawadi hiyo pia, na kanisa la Yerusalemu linatambua na kuridhia jambo hilo, au angalau viongozi wao wanakubali. Petro na Yohana wanataka hili. Wanataka wampokee Roho.

Roho, kulingana na msisitizo wa Luka, Matendo 1:8, Roho ni nguvu ya ushuhuda. Hivyo, Wasamaria wanakuwa washirika katika utume. Sasa hivi sivyo watu wa Kiyahudi walivyotarajia kwa kawaida.

Wayahudi wengi, walipokuwa wakitoka Galilaya kwenda Yerusalemu, kama walikuwa Wagalilaya kama Petro na Yohana walivyokuwa, wangesafiri kupitia Samaria. Ilikuwa ni safari ya siku tatu. Ilikuwa ndefu ikiwa ulichukua njia ya kuzunguka.

Watu fulani walifanya hivyo, lakini Wayahudi wengi walipitia Samaria. Nyakati fulani Wasamaria waliwadhihaki walipokuwa wakienda Yerusalemu. Hadithi inasimuliwa juu ya Msamaria mmoja ambaye alikuwa akisema, kwa nini unapanda kwenda Yerusalemu? Mlima Gerizimu, mlima wetu mtakatifu, uko juu kuliko Mlima Sayuni.

Kwa kweli, ni mlima pekee ambao haukufunikwa wakati wa mafuriko. Rabi hakujua la kumwambia, lakini msaidizi wa rabi, ambaye alikuwa dereva wake wa punda, ambaye rabi alikuwa amepanda, alisema, vizuri, kwa mujibu wa Torati, milima ya Ararati tu haikuzamishwa. Msamaria aliaibika, na hapo hapo, kulingana na hadithi, rabi alishuka kutoka kwa punda wake na kumwacha dereva wake wa punda ampande badala yake kwa sababu alikuwa na ujuzi sana katika maandiko.

Lakini hii ilikuwa imetukia katika Luka sura ya 9, ambapo walikuwa wakipitia Samaria, na Wasamaria walichukizwa sana kwamba walikuwa wakielekea Yerusalemu. Na Petro na Yohana, pole, si Petro na Yohana, Yohana na Yakobo walitaka kuita moto kutoka mbinguni juu ya Wasamaria. Walitaka kutenda kama Eliya, lakini hawakuelewa ni nini hasa Mungu alitaka.

Mungu aliwajali sana Wasamaria. Kwa hivyo, Yohana anafanya jukumu tofauti sana wakati huu. Lakini unaweza kuona mambo yakielekea kwenye hilo pia katika Luka sura ya 17, ambapo Yesu anaponya watu kadhaa wenye ukoma, na mtu pekee anayerudi kutoa shukrani ni Msamaria, na Yesu anampongeza.

Kwa hiyo, walikuwa wakijifunza mambo fulani. Na bila shaka, tunajua kutoka katika Yohana sura ya 4 kwamba walikuwa na shughuli nyingine huko. Lakini kwa vyovyote vile, hili ni jambo la ajabu, kwamba wanataka Wasamaria wampokee Roho.

Hakika haya ni mabadiliko kwa Wagalilaya. Ni mpito. Hawajawafikia Mataifa bado, lakini wanasonga katika njia ifaayo.

Sura ya 8 na mstari wa 17. Tuna baadhi ya mifano adimu ya Kiyahudi ya kuwekea mikono kwa ajili ya maombi. Bila shaka, mikono iliwekwa ili kutoa baraka na maombi katika Agano la Kale.

Tulizungumza kuhusu mikono kuwekwa katika sura ya 6 kwa ajili ya kuja kwa Roho, kwa ajili ya huduma, na historia ya Agano la Kale kwa ajili hiyo. Lakini kuwekea mikono kwa ajili ya maombi kwa ujumla haikuwa jambo la kawaida. Lakini hapa, Petro na Yohana, ambao wameweka mikono juu ya wale saba mapema, kutia ndani Filipo, sasa wanaweka mikono juu ya Wasamaria.

Kusudi sio kujiwekea nguvu, au kujiwekea maarifa, kwa jambo hilo, au chochote kingine. Lengo ni kusambaza, kuzidisha kadiri iwezekanavyo ili tuwe na wafanyakazi wenzetu wengi iwezekanavyo. Mavuno ni makubwa.

Wafanya kazi ni wachache. Hebu tutafute kuzidisha. Sura ya 8, aya ya 18 hadi 24.

Naam, wachawi hufanya ishara, na Simoni anaona jambo ambalo linamjulisha kwamba watu wamepokea Roho Mtakatifu. Maoni tofauti juu ya jinsi ingeweza kuwa, iwe ilikuwa kitu kama labda wakati Stefano anaonekana kama malaika katika 6:15. Watu wengi hufikiri ni lugha kwa sababu lugha huonekana mahali pengine. Lakini nadhani Luka ana msisitizo mzito juu ya mawasiliano ya kitamaduni hivi kwamba angependa kusimulia ndimi ikiwa angejua kwa hakika kwamba ilifanyika katika hafla hii.

Kwa hivyo, nina mwelekeo wa kufikiria kuwa labda haikuwa ndimi, lakini labda huo ndio mtazamo wa wengi wa watu wanaojaribu kuipunguza hadi kwa chochote. James DG Dunn anafikiri pengine ilikuwa lugha. Kwa kufaa Luka Axe, inaweza kuwa aina yoyote ya unabii, ingawa tena Luka anaweza kuwa alisema kwamba kama alijua ni nini hasa.

Huenda tu hana maelezo ya tukio hili. Lakini vyovyote ilivyokuwa, ilikuwa ni jambo ambalo Simoni aliona, alishuhudia, na akasema, Nataka nguvu zile zile walizo nazo mitume hawa, kwa sababu, lo, hilo ni la ajabu kwelikweli. Kweli, wachawi walizoea kununua fomula za kichawi.

Na kwa hiyo sasa anataka kununua nguvu hizi ili kuwapa Roho Mtakatifu. Lakini hakuna aliyeweza kumnunua Roho. Hii ni zawadi ya Mungu.

Na hakuna pesa ulimwenguni ambayo ingetosha kupata zawadi ya Mungu ipasavyo. Tunapaswa tu kuikubali kama zawadi ya Mungu. Sote hatuna karama zinazofanana.

Inatupasa tu kuwa waaminifu kwa karama tulizo nazo na kuzifungua ikiwa Mungu anataka kutupa karama zaidi. Lakini Simon alichukua njia mbaya. Na yule Simoni mwingine, Simoni Petro, anasema, wewe na fedha yako apotee pamoja nawe.

Kwa hiyo, Simoni anawaomba wamwombee. Kwa hivyo inaisha kwa maoni chanya. Angalau Simon anatambua kuwa yuko katika shida na anataka wamuombee.

Na anakiri haki yao ya kuwa wao ndio wanaofanya sala hii. Haisemi kwamba alitubu kwa ajili yake mwenyewe. Na kulingana na mapokeo ya baadaye, hakufanya hivyo.

Shahidi tu na wengine. Ingawa pia unapaswa kukumbuka kwamba kanisa la baadaye, walipokuwa wakishughulika na manabii wa uongo wa siku zao wenyewe, ilisaidia kama walikuwa na mtu ambaye wangeweza kuwaunganisha naye katika Agano Jipya.

Na baadhi ya manabii hao wa uwongo kwa hakika walitaka utangulizi fulani katika Agano Jipya ambao ulikuwa tofauti na mapokeo ya mitume ya umma.

Kwa hivyo, hatujui kwa hakika ikiwa alitubu kihistoria au la. Lakini Luka anamalizia kwa njia chanya, ambapo angalau ana nafasi ya kufanya hivyo. Katika sura ya 8, aya ya 26 hadi 40, inasonga kwa kubadilishwa kwa afisa wa Kiafrika.

Kwa njia, Philip anafanya kazi kama mtangulizi. Labda si kwa njia ile ile ambayo Yohana Mbatizaji anamfanyia Yesu, lakini Scott Spencer ameeleza kwamba Filipo mara nyingi anafanya kazi kama mtangulizi wa Petro katika kitabu cha Matendo kwa sababu ni Filipo ambaye anahubiri kwanza kwa Wasamaria. Petro na Yohana wanapokuwa njiani kurudi nyumbani, wanawahubiria Wasamaria pia.

Wamejifunza kutokana na jambo ambalo Filipo alifanya kabla yao. Na hawakuwa na kiburi sana kufanya hivyo. Na wangepokea kuhubiri katika vijiji vya Wasamaria.

Philip kuwa Mgiriki pengine angeweza tu kuzungumza Kigiriki. Angeweza kuzungumza katika mji mkuu. Wasamaria wengi huko walizungumza Kigiriki, lakini katika vijiji vilivyokuwa karibu, wangepokea tu Kiaramu.

Kwa hiyo, Petro na Yohana wanaweza kuhubiri katika vijiji kwa njia ambayo Filipo hangeweza. Isipokuwa yuko nao na wanamtafsiri. Na kurudi nyuma kunaweza kuwa na uwezekano zaidi.

Lakini kwa vyovyote vile, tukija kwenye aya ya 26 hadi 40, tunajifunza kuhusu kuongoka kwa afisa wa Kiafrika. Na hii ni muhimu. Huyu ndiye mwongofu wa kwanza wa Mataifa.

Mara tano masimulizi yanasema kwamba yeye ni matowashi, ingawa inaweza kuwa ya kushangaza zaidi kusema yeye ni mweka hazina wa Malkia Kandaka. Masimulizi yanaendelea kuisitiza kwamba yeye ni towashi. Kwa hivyo, labda inamaanisha kihalisi badala ya kuwa rasmi.

Kulikuwa na maafisa kadhaa, kwa kweli, zamani ambao walikuwa matowashi. Watumishi wa kiume wa malkia mara nyingi walikuwa matowashi. Naye ni mtumishi wa kiume wa malkia.

Sasa katika ulimwengu wa Warumi, ilidharauliwa. Watu walidharau matowashi. Waliwazingatia, waliwaita mara nyingi nusu-wanaume.

Ilieleweka kuwa wakati mwingine watu walizaliwa na vitu fulani kukosa. Lakini hasa wakati matowashi wengi walikuwa watu ambao walikuwa wamefanywa matowashi kibinadamu, kwa njia ya kibinadamu. Hili nyakati fulani lilifanywa kwa watumishi

ambao walikuwa wanaume ili wasiweze kubalehe kwa njia ya kawaida na waendeleo kunyanyaswa kingono na mabwana wa kiume.

Lakini haswa ilihusishwa na watu kutoka sehemu za ulimwengu ambapo hii ilifanyika, kama Parthia. Naam, ikiwa mtu alikuwa towashi kihalisi, kulingana na Kumbukumbu la Torati 23:1, mtu huyu hangeweza kuwa mgeuzwa-imani. Hawakuweza kujiunga na jumuiya ya Israeli.

Wanaweza kuwa watu wanaomcha Mungu, na mtu huyu ni wazi. Namaanisha, anasoma kutoka katika Maandiko. Amekuwa Yerusalemu kwa sababu anamcha Mungu.

Lakini hangeruhusiwa kuwa mwongofu kamili. Naye ndiye Mkristo wa kwanza asiye Myahudi kamili. Mkristo wa kwanza wa Mataifa kamili anatoka Afrika.

Baadaye, kwa sababu watu leo, wanawaita towashi wa Ethiopia, na wakati mwingine tunafikiria taifa la sasa la Ethiopia. Na taifa la Ethiopia lina historia ya ajabu ya Kikristo. Kwa kweli, waliongoka kupitia ushuhuda wa Wakristo kadhaa wa Syria karibu mwaka wa 333, Mfalme. Izanus, mfalme wa milki mpya ya Aksum katika Afrika Mashariki, katika eneo ambalo sasa linaitwa Ethiopia, aligeukia Ukristo.

Wengi wa Ethiopia walisilimu pamoja naye. Ni moja wapo ya sehemu chache ulimwenguni ambapo injili ilienea hapo awali bila wafia imani. Lakini pengine afisa huyu wa mahakama si wa ile tunayoiita Ethiopia leo.

Ethiopia ilikuwa na maana pana zaidi wakati huo, na kutajwa kwa Kandaka hutufahamisha kwamba kwa hakika alitoka katika ufalme wa Wanubi wa Neroe, ambao ulikuwepo kabla ya Aksum, na kwa kweli unarudi nyuma karibu 750 BC. Naam, tunajuaje kwamba uongofu huu ni muhimu sana kwa mujibu wa maelezo ya Luka? Tayari amemtaja mgeuzwa-imani katika sura ya sita. Tunao Wasamaria katika sehemu ya kwanza ya sura ya nane.

Kornelio kwa wazi ni Mmataifa katika sura ya 10, na watu wengine wanasema, vema, yeye ndiye mwongofu wa kwanza. Yeye ndiye mwongofu wa kwanza wa umma wa Mataifa. Yeye ndiye ambaye kanisa la Yerusalemu linamjua.

Lakini kulikuwa na mambo yaliyotokea kabla ya mambo ambayo yalijulikana na kujulikana sana. Kwa hiyo, huyu ndiye Mmataifa aliyeongoka wa kwanza. Filipo, kumbuka, Paulo na waandamani wake, kutia ndani Luka, katika Matendo sura ya 21, walitumia muda katika nyumba ya Filipo.

Vema, Filipo na Paulo wangekuwa wanazungumza nini wanapokuwa pamoja? Labda moja ya mambo ambayo wangezungeza juu yake ingekuwa nyakati za zamani wakati labda Paulo alikuwa bado mtesaji na alikuwa ametawanya kanisa. Na kisha,

vema, Filipino alifanya nini alipotoka nje? Na huenda Luka alikaa hata na Filipino baadaye huko Kaisaria Paulo alipokuwa kizuizini huko kwa muda wa miaka miwili hivi. Lakini bila ya shaka angekuwa na nafasi nyingine za kuzungumza na Filipino, ambaye tayari alikutana naye.

Kweli, angesikia hadithi hii, lakini hii inaweza kuwa hadithi ambayo Filipino pekee alijua. Hakuna dalili kwamba Filipino alienda Kaisaria. Hakurudi Yerusalemu.

Kwa hiyo, hili si jambo ambalo neno lilirudi kwa kanisa la Yerusalemu. Kinyume na kuongoka huko Samaria, hiyo ingelazimika kurudi kwenye kanisa la Yerusalemu. Ulikuwa na wasafiri wanaokwenda na kurudi.

Kwa hivyo, neno lingefika hapo haraka sana. Kuna ujumbe hapa, ambao bila shaka Luka anaona bora sana kuusisitiza katika mwanga wa Agano la Kale. Isaya sura ya 56, mstari wa 3 hadi 5, tunaona kwamba Mungu mwenyewe anawakaribisha wageni na matowashi.

Kweli, hapa kuna mtu ambaye ni wote wawili. Huo ndio muktadha wa kifungu ambacho Luka ananukuu hapo awali, ambapo Yesu ananukuu kutoka Isaya 56 na kusema, nyumba hii inapaswa kuitwa nyumba ya sala. Muktadha ni nyumba ya sala kwa mataifa yote.

Pia, kuna towashi Mwethiopia katika Agano la Kale ambaye anageuka kuwa mmoja wa washirika wachache wa Yereimia na kuokoa maisha yake. Hapati mchezo mwingi katika kitabu cha Matendo kama Kornelio. Hadithi ya Kornelio inarudiwa mara tatu katika kitabu cha Matendo, lakini hiyo ni kwa sababu ya nafasi ya Petro katika hadithi hiyo.

Kornelio alikuwa mwongofu rasmi wa kwanza. Mojawapo ya mambo muhimu sana kuhusu hadithi hiyo haikuwa tu kuongoka kwa Kornelio, bali kuongoka kwa kanisa la Yerusalemu, badiliko la mawazo yao juu ya kile ambacho kingeweza kutokea. Sasa, walikuwa wanaona hilo kama jambo la kipekee badala ya kuwa kielelezo hadi ufikie Matendo sura ya 15, wakati Petro anasikiliza kile kinachoendelea kupitia huduma ya Paulo na kutaja hilo kama kielelezo.

Lakini kuongoka huku kwa Kornelio hakukuwa Mkristo wa kwanza wa Mataifa. Afisa huyu wa mahakama ya Kiafrika alikuwa Mkristo wa kwanza asiye Myahudi. Sasa, Luka anafuatilia misheni ya kanisa kuelekea Magharibi, hadi katikati ya himaya ya wasikilizaji wake.

Lakini hiyo haimaanishi kwamba hajali kuhusu injili kwenda kwenye miisho yote ya dunia. Na anasimulia hapa kwenda kwenye ncha za kusini za dunia. Na, unajua, kwa sababu anajali kuhusu hilo kwenda kwenye miisho ya dunia, hiyo ingejumuisha pia mashariki na kaskazini.

Kwa hiyo, hii inapewa nafasi nyingi kama ufufuo wa Msamaria. Na inaweza kutuonyesha jambo muhimu, pia, katika suala la kuwafikia wageni wa kimataifa walio katikati yetu. Baadhi ya wageni hawa wanatoka mahali ambapo itakuwa vigumu sana kuwafikia watu katika mazingira yao wenyewe wanakotoka.

Lakini kama wakija katika miji ambayo tunaweza kuhudumu na ambako kuna uhuru zaidi wa kuhudumu, kwa vyovyote vile, tunapaswa kuwafikia. Inasikitisha sana, nadhani, kwamba katika baadhi ya nchi ambapo kuna uhuru wa kuhubiri injili, mna watu ambao hawafanyi lolote kuwafikia wasiofikiwa. Na mara nyingi Mungu huwatuma wasiofikiwa kwao.

Miji yetu mingi ina mchanganyiko wa tamaduni. Tunahitaji kuwa makini katika kuwafikia watu. Namaanisha, ni chaguo lao jinsi watakavyojibu.

Lakini kwa hakika tunahitaji kuwapenda na kushirikiana nao. Na katika hali hii, Mungu hakika hupanga matukio. Katika A26, Filipo anaambiwa aende pengine kusini au pengine, maneno ya Kigiriki yanamaanisha mchana.

Kwa kweli inaweza kutafsiriwa kwa njia yoyote. Ikiwa ni adhuhuri, ikiwa anatumwa saa sita mchana, hilo ni jambo la dharura sana kwa sababu kwa kawaida wakati wa mchana, mtu angekaa kivulini mara nyingi kwa saa moja au saa mbili. Wachungaji wangepeleka mifugo yao kwenye vivuli vya miti ikiwezekana.

Mafundi seremala, kila aina ya kazi ambayo watu walikuwa wakifanya, wangeisimamisha mchana na wangekula chakula chepesi au kupumzika na kulala kwa muda. Lakini kuna uwezekano mkubwa zaidi, neno hilo linamaanisha kwenda kusini, jambo ambalo pia linavutia kwa sababu ni barabara ya kusini, alisema, kuelekea Gaza. Je, anatarajia kupata nini kwenye barabara hii, hasa kwa vile inavyoonekana ni jangwa, ama barabara isiyo na watu au kuelekea Gaza ya zamani, Gaza iliyoachwa? Kulikuwa na barabara kuu mbili kutoka karibu na Yerusalemu zilizoelekea kusini.

Mmoja aliongoza kupitia Hebroni na kuingia Idumea au Edomu. Nyingine ilikuwa inapakana na pwani. Ile nyingine ilikwenda kusini lakini ikajiunga na barabara ya pwani kabla ya kufika Gaza, kuelekea Misri.

Kwa hivyo, hii inabainisha barabara anayopaswa kuchukua. Na tunayo, kiakiolojia, tunayo matukio muhimu ya Kirumi kama alama za barabara zinazoonyesha mahali barabara hizi zilikuwa. Lakini anazungumza juu ya kitu kilichoachwa, ama barabara isiyo na watu au kuna uwezekano mkubwa kuwa Gaza iliyoachwa.

Kulikuwa na Gaza ya zamani na Gaza mpya. Mji ulikuwa umejengwa upya. Gaza ya zamani ilikuwa mji ulioachwa karibu na Ashkeloni ya Kigiriki ya kitamaduni, Ashkeloni ya Agano la Kale, na Gaza mpya.

Baada ya ufufuo katika Samaria, amri ya kwenda tu kutembea mahali ambapo hujui kitakachotokea, lazima ionekane kuwa ya kipuuzi. Ingawa unaweza kufikiria Ibrahimu akitumwa nje au mambo mengine katika Agano la Kale. Ni lazima kuonekana upuuzi.

Mara nyingi Mungu hujaribu imani ya watumishi wake kupitia amri zinazoonekana kuwa za kipuuzi. Musa anawaongoza watu wake. Wakafika mpaka Yam Sufu, bahari, akaambiwa anyooshe mkono wake katika fimbo yake na kuigawanya bahari.

Hiyo inaonekana kama amri ya kipuuzi. 1 Wafalme 17, Eliya anamwambia mjane huko Sarepta, vema, wewe nitayarishie chakula kwanza. Alisema, nilikuwa na kutosha.

Nilikuwa naenda kuitayarisha mimi na mwanangu. Kisha tulikuwa tunaenda kufa. Lakini yeye anaendelea na kutii.

2 Wafalme sura ya 5, Naamani anaambiwa na mtumishi wa Eliya kwamba aende kuchovya katika mto Yordani. Anasema, je, Abana na Farpari, mito ya Damascus, si bora kuliko hii? Ameudhika kwa sababu alitaka Eliya apungie mkono wake juu ya ukoma ama jambo fulani. Lakini watumishi wake ni wale ambao hawana kiburi sana.

Nao husema, tazama, kama angalikuomba ufanye jambo kubwa, si ungelifanya? Kwa hiyo, wanamshawishi kutii amri hii ya kipuuzi. Naye ametakaswa, ameponywa. Naam, kwa njia hiyo hiyo, Filipo anapewa amri ya upuuzi kabisa.

Lakini Mungu anapotupa amri, tunapaswa kuitii. 8.27, Ethiopia, kihalisi Kigiriki ni Ethiopia. Ethiopia, lilikuwa neno la Kigiriki kwa Afrika yote, kusini mwa Misri.

Haikuwa tu ile tunayoiita Ethiopia leo, ingawa kama wangepikiria hilo, hiyo ingejumuishwa. Hadithi za Mediterania ziliweka Ethiopia kwenye mwisho wa kusini wa dunia. Na kulikuwa na hadithi kadhaa kuhusu Ethiopia.

Memnoni, ambaye alikuwa shujaa hodari na shujaa, mwana wa Eos, mungu wa kike wa alfajiri. Au Andromeda, ambaye alikuwa binti wa kifalme wa Ethiopia ambaye aliokolewa na Perseus katika mythology ya Kigiriki. Wakati fulani katika Homeri, ilizungumza juu ya miungu kwenda na kukaa nje na Waethiopia.

Walizingatiwa kuwa kikundi maalum cha watu. Sifa iliyotajwa sana ya Waethiopia au Waafrika kusini mwa Misri katika fasihi ya Kigiriki ilikuwa ngozi yao nyeusi. Na hiyo pia imo katika Agano la Kale.

Pia, una mabasi yao, sanamu zao. Mahali pengine katika maandishi, inazungumza juu ya sifa zingine. Ni wazi kabisa kwamba hii inazungumza juu ya Waafrika kusini mwa Misri.

Kulikuwa na himaya za Wanubi tangu karibu 3000 KK. Katika himaya hii maalum, anazungumza juu ya ufalme wa Meroe. Naam, Meroe ulikuwa ufalme mweusi wa Wanubi kusini mwa Misri katika eneo ambalo sasa ni Sudan.

Na ilikuwa karibu tangu 750 BC. Miji yake kuu ilikuwa Meroe na Napata. Sasa, hatimaye, milki hii ilianguka karibu wakati ambapo ilikuwa inafunikwa na milki yenye nguvu ya Afrika Mashariki ya Axum.

Lakini injili ilienea tena huko Nubia. Katika karne ya tano na sita, ikawa ngome kuu ya Ukristo. Kwa kweli, iliendelea kuwa ngome ya Kikristo kwa karibu miaka elfu moja.

Hatimaye, kwa sababu hawakuweza kupata yao wenyewe, hawakuweza kupata makuhani wenye mafundisho kwa sababu baba mkuu wa Alexandria hangeweza kuwaacha na Ethiopia haikuweza kuwaacha. Hatimaye, walishindwa na wavamizi kutoka kaskazini, lakini waliweza kuwaua kwa karne nyingi. Kwa hivyo, kwa sehemu kubwa ya historia tangu wakati huu, kwa kweli, ulikuwa ufalme wa Kikristo.

Lakini hatuna hakika, mbali na mapokeo ya mdomo kuhusu Ethiopia, hatuna chochote thabiti kuhusu kile kilichotokea baada ya afisa huyu kurudi nyuma. Pengine alishiriki imani yake, lakini hatuna maelezo yoyote. Kandaka , au Candace, wakati mwingine tunasema kwa Kiingereza.

Wagiriki walidhani hii kama jina la mama malkia anayetawala. Kwa hiyo, kulingana na matumizi ya Kigiriki, labda hii ingekuwa sio tu malkia, lakini malkia mtawala. Lakini Waafrika pengine walitumia cheo hicho kwa upana zaidi, si tu kwa malkia ambaye alitawala wakati hapakuwa na mfalme, bali aina yoyote ya malkia.

Mmoja wao, mama malkia anayetawala, alimpiga Augustus. Ilibidi arudi nyuma. Na kuna idadi ya ripoti nyingine za kale kuhusu malkia hawa wa Ethiopia wenye nguvu.

Kulingana na hadithi ya Kiyahudi, Musa alikuwa ameo mmoja. Kulikuwa na uamuzi mmoja katika kipindi hiki. Jina lake lilikuwa Malkia Nawadimak .

Hatujui kama huyu ndiye au la, lakini huyo alikuwa mmoja wa malkia ambaye alikuwa akitawala Nubia, au kutawala ufalme wa Meroe. Katika sanaa ya Wanubi, inamwonyesha malkia akiwa na vito vingi na pia inaonyesha upana wake, ambayo ina maana kwamba alikuwa na chakula kingi. Hilo lilizingatiwa kuwa jambo kubwa katika utamaduni huu.

Huyu alikuwa ni malkia mwenye nguvu. Ikiwa alikuwa akitawala au aliolewa na mume ambaye alikuwa akitawala, hatujui kwa hakika katika kipindi hiki kwa sababu tarehe za watawala wa Meroe bado hazijawekwa kabisa na wanaakiolojia. Lakini mtunza hazina wa malkia bila shaka angekuwa mtu mwenye nguvu kwa sababu malkia alikuwa tajiri sana, na huu ulikuwa ufalme tajiri sana.

Wanaakiolojia wamepata utajiri mwingi katika magofu ya Meroe, ambayo yalikuwa kusini zaidi kuliko Misri kwenye Mto Nile. Kigiriki kingetumika katika mahusiano ya kibiashara na Misri. Maroe alikuwa na mahusiano mengi ya kibiashara na kaskazini.

Hapo ndipo Roma ilipopata vitu vyake vingi vya Kiafrika. Ikiwa walitaka tausi au kitu chochote, kwa kawaida ilikuja kupitia Meroe. Kigiriki kilikuwa lugha ya miji ya Misri kwa kipindi hiki.

Wengi wa watu wa kawaida bado walizungumza kile tunachokiita Coptic, lakini Kigiriki kingetumika kwa mambo rasmi. Mto Nile ulikuwa mzuri sana kwa biashara kwa sababu ungeweza kusafiri kuelekea kusini kwenye Mto Nile kwa sababu ya upepo, au ungeweza kuelekea kaskazini kwenye Mto Nile kwa sababu ya mkondo. Afisa huyu bila shaka alizungumza Kigiriki tangu alipohusika katika masuala ya kiuchumi kwa ajili ya ufalme, ambayo ni muhimu kwa sababu, kumbuka, Filipo ni Mgiriki.

Kigiriki ni lugha yake, kwa hiyo hii ndiyo lugha ya kawaida ambayo wangeweza kuwasiliana. Huenda pia ni lugha ya hati-kunjo ambayo ofisa huyu anasoma, ambayo angeweza kuipata kwa urahisi. Angeweza kupata kitabu cha kukunjwa cha Kigiriki hata huko Yerusalemu lakini labda alikipata kwa urahisi zaidi huko Aleksandria alipokuwa akielekea kaskazini.

Mstari wa 28, yuko kwenye gari. Ni watu matajiri tu ndio walikuwa na magari. Mara kwa mara watu walisoma wakiwa wameketi kwenye magari ya gharama kubwa.

Huenda alikuwa anasoma mwenyewe. Bila shaka, alikuwa anajua kusoma na kuandika. Alikuwa wa darasa ambalo lingeweza kumudu elimu kwa uhakika, lakini anaweza kuwa na msomaji ambaye angekuwa akimsomea.

Na labda, hii ni kwa Kigiriki. Vinginevyo, hakuna njia ambayo Filipo angetambua ni maandishi gani aliyokuwa akisoma. Katika mstari wa 29, Roho amemwambia Filipo kukimbia hadi kwenye gari.

Philip bado ni kijana, inaonekana. Yuko katika afya njema. Wakati fulani tunaona kipengele hicho chanya cha ujana katika Maandiko.

Petro na Yohana, sawa, Yohana kwa maoni yangu, lakini watu tofauti wana maoni tofauti. Petro na mfuasi mpendwa katika Yohana sura ya 20, aina ya kushindana

ambaye anaweza kukimbia haraka sana kufika kaburini. Naye mwanafunzi mpendwa anamshinda Petro, naye anakumbuka hilo.

Lakini ndipo Petro anaogelea kwa Yesu, na kuonyesha ujitoaji wake, akibeba kundi zima la samaki katika sura ya 21. Naam, Filipo alikuwa kijana, labda kijana. Tunapomwona baadaye katika kitabu, hatujui ana umri gani, lakini ana binti wanne mabikira.

Kwa hiyo pengine, kutokana na kile tunachojua kuhusu umri wa kawaida wa mabikira, pengine alikuwa kijana katika hatua hii. Na kwa hiyo, Filipo anakimbia hadi kwenye gari, huenda asiende mbio kuliko Eliya kuliko gari la Ahabu, lakini anakimbia hadi kwenye gari. Kusoma kimya-kimya kulikuwa nadra sana zamani, si kama wachambuzi wengine wakubwa wanavyosema kwamba haikutokea kamwe.

Ilifanyika wakati mwingine, lakini kwa kawaida, watu walisoma kwa sauti. Hawakuwa wamekuza kusoma kimya kama ujuzi tofauti kwa sehemu kubwa. Anakimbia hadi kwenye gari, na huyu hapa mtu anayesoma kutoka kwa Isaya.

Na mtu huyo anasema, Nabii anazungumza juu ya nani, juu yake mwenyewe au mtu mwingine? Naam, hiyo ni mpangilio wa kimungu. Una hizo nyakati fulani katika maandiko, kama katika Mwanzo 24, ambapo Ibrahimu anamtuma mtumishi wake kumtafutia Isaka mke kutoka kwa nyumba yake mwenyewe. Na maelezo yanaingia tu kwa njia zinazofanya uthibitisho kuwa wazi, ambao ni muhimu sana kwa ujumbe wa Mwanzo kwa sababu mstari lazima uendelezwe.

Kwa hiyo, Mwanzo 24 inasimuliwa kwa urefu mkubwa, na hadithi hiyo inasimuliwa angalau mara mbili, kama mtumishi anavyosimulia kwa undani familia anayokuja, jinsi Bwana alithibitisha hili kwake. Naam, pengine wengi wenu, kama mmekuwa wafuasi wa Yesu kwa muda mrefu sana, mmepitia baadhi ya mipangilio hii ya kiungu. Zinatokea, vizuri, ningesema zinatokea mara nyingi.

Nimeziona zikitokea. Nimezipata mara nyingi. Lakini hii ni moja pretty makubwa.

Ni muhimu sana kwamba habari njema iweze kwenda hata kwenye nchi hii ya mbali, mbali zaidi kuliko Filipo anaweza kwenda, mbali zaidi kuliko uwezo wa lugha wa Filipo unaweza kumpeleka. Hapa kuna wakati muhimu. Naam, andiko linalosomwa linatoka katika Isaya 53.

Sasa, ni nani mtumishi katika kitabu cha Isaya? Naam, wakati mwingine Isaya anatuambia katika Isaya 42 na baadhi ya vifungu vinavyofuata, mtumishi ni Israeli waziwazi. Kwa hiyo, ikiwa mtu yeyote anasema, hapana, mtumishi hawezi kuwa Israeli, samahani, lakini unapingana na yale ambayo maandishi yanasema kwa uwazi. Katika Isaya 49, mtumishi huyo pia ni Israeli, lakini katika 49:5, mtumishi anaonekana kutofautishwa na wengine wa Israeli na kuteseka kwa niaba ya Israeli.

Na kisha tena, katika sura ya 53, mstari wa 1 hadi 3, mtumishi anakataliwa na Israeli. Katika 53:4 hadi 12, inasema kwamba mtumishi hubeba dhambi za Israeli, ingawa Isaya amekuwa akizungumza kuhusu Israeli kuadhibiwa kwa ajili ya dhambi zao. Sura ya 40, maradufu kwa ajili ya dhambi zake.

Na katika Isaya 53, mstari wa 9, inasema, mtumishi huyu hana hatia. Na 53.12, mtumishi huyu anateseka kwa hiari. Hiyo haionekani kama inaelezea Israeli.

Inaonekana kama inaonyesha mtu ambaye anatenda kwa niaba ya Israeli. Mtu mmoja ndani ya Israeli, mabaki ya haki wanaotenda kwa niaba ya Israeli. Na bila shaka, hii inatumika katika Agano Jipya kwa Yesu, ambaye kwa kuangalia nyuma tunaweza kuona ndiye aliyetimiza hili.

Katika Matendo sura ya 8, mstari wa 36 hadi 38, tukiendelea, mtu huyo anafurahi sana. Naam, hakuruhusiwa kugeukia dini ya Kiyahudi. Hangeweza kama towashi, lakini sasa amekaribishwa.

Anaweza kubadilisha. Kulikuwa na wadi karibu na Gaza. Wanafika mahali wanasema kuna maji hapa.

Ni nini kinanizuia nisibatizwe? Kuzamishwa kamili kulipendekezwa katika ubatizo wa Kiyahudi. Kwa hiyo, kama Mmataifa angetaka kubadili dini na kuwa wa Kiyahudi, wangetumbukizwa katika maji. Kwa kweli, kawaida kuzamishwa kulikwenda kwa kuzama zaidi kuliko inavyofanywa hata katika makanisa yanayofanya mazoezi ya kuzamisha leo, kwa kuwa mtu huyo kwa kawaida alipaswa kuwa uchi kabisa.

Baadaye marabi walisema kwamba ikiwa ndivyo, uzi mwingi wa maharagwe ulikuwa katikati ya meno yako, ulibatilisha uongofu huo kwa sababu hukuzamishwa kikamilifu. Sasa, sidhani ya kwamba Yohana Mbatizaji alikuwa akiwazamisha watu katika Mto Yordani uchi nje kwenye tovuti ambapo mmewakusanya wanaume na wanawake pamoja. Sidhani kwamba kuna uwezekano mkubwa, kujua tunachojua kuhusu Uyahudi kuchukia uchi na kadhalika, isipokuwa katika kesi ya kunyongwa.

Na kwa hivyo, hii inaweza kuwa haikuwa ubatizo wa uchi pia. Lakini kwa hali yoyote, kuna wadi huko. Wana uwezo wa kufanya hivyo.

Na akiwa mcha-Mungu, Mwethiopia huyo labda alielewa uhitaji wa ubatizo. Kweli, siwezi kutahiriwa, lakini angalau naweza kupitia mila hii. Sasa, kwa njia, sijaribu kuingia katika suala la kile ambacho makanisa yanapaswa kufanya katika kipindi cha baadaye.

Ninaelezea tu hii ndio msingi wa jinsi ilifanywa wakati huo. Unapofika kwenye Didache, kwa kweli, unapaswa kuzamishwa kwenye maji ya bomba. Ikiwa huna maji ya bomba, basi unatumia maji tulivu.

Inaendelea chini kwa njia ambayo unaweza kulazimika kumwaga ikiwa hautafanya hivyo. Kwa hivyo, jambo la muhimu zaidi lilikuwa ni kitendo ambacho kilieleweka kama kitendo cha uongofu. Na jinsi mapokeo ya kanisa lako yanavyofanya kulingana na kipindi chochote wanachoangalia; Ninazungumza tu jinsi ilivyokuwa hapa katika kitabu cha Matendo kulingana na jinsi ilivyokuwa kawaida katika kipindi hiki.

Lakini katika Matendo sura ya 8 na mstari wa 39 , roho humkamata Filipo. Mwethiopia huyo hamwoni tena, lakini anaendelea na njia yake akifurahi, ambayo pia ni ishara ya roho katika Matendo, kama katika Matendo 13, mwisho wa sura. Roho humkamata Filipo.

Sasa, ilifikiriwa kwamba hilo lingeweza kutokea kwa nabii katika Agano la Kale, kama vile Eliya. Obadia akasema, loo, labda, unajua, niliogopa uliponiambia niende kumchukua Ahabu. Kweli, hakuna mtu ambaye ameweza kukupata.

Wewe ni ndoto sana. Bwana amekuficha. Ninaogopa tu kwenda kumwambia Ahabu na hautakuwa hapa.

Roho itakunyakua na kukuweka mahali pengine. Au katika ile ya pili, ambayo haikutokea katika sura ya pili ya Wafalme sura ya pili na mstari wa 16, baadhi ya wana wa manabii wanamwambia Elisha, unajua, tulijua kwamba bwana wako atachukuliwa kutoka kwako leo. Kwa hiyo labda, labda Roho wa Bwana amemchukua kwenye mlima fulani ama kitu fulani.

Tunahitaji kwenda kumtafuta. Katika Ezeieli sura ya tatu, mstari wa 12 na 14 , roho kweli haina kukamata Ezeieli mbali, lakini ni wazi kama ni katika mwili wake au kama ni katika njia ya maono. Yeye, unajua, katika moja, yeye kweli anachukuliwa na nywele zake na kubebwa katika roho, lakini ni katika maono ya Mungu.

Kwa hiyo, ilikuwa halisi au la? Lakini hapa ni wazi halisi na ni wazi kimwili. Amehamishwa kweli. Na kwa kweli nimezungumza na watu ambao wamepitia hilo, sio mara nyingi sana.

Si jambo la kawaida sana katika Agano Jipya pia. Tunayo hapa, lakini, na kisha katika Ufunuo, ikitegemea jinsi unavyochukua hilo, pengine kwa njia ya kimaono katika Ufunuo. Kwa hiyo, halafu Paulo anasema, iwe katika mwili au nje, sijui, lakini nimepata taarifa za hilo.

Na kuna ripoti za hilo huko Indonesia, baadhi ya timu za wizara ambazo walikuwa wakitembea na kitu ambacho kingechukua wiki na iliwachukua siku moja tu au kitu

kama hicho. Mungu ana njia za kufanya mambo hayo akitaka, lakini si mara kwa mara. Afisa wa mahakama ya Kiafrika anaendelea na safari yake.

Filipo, hata hivyo, roho huyo anamchukua na kuanza kwenda kwenye majiji ya pwani. Azoto, ambayo ilikuwa ngome ya kale ya Wafilisti ya Ashdodi. Azotus lilikuwa jina la sasa la jiji.

Ilikuwa kama maili 25 kaskazini mwa Gaza au kama maili 35 magharibi mwa Yerusalemu. Alihubiri katika miji hiyo hadi akafika Kaisaria, Kaisaria Maritima, kinyume na Kaisaria Filipi, iliyokuwa ikiitwa Stratos Tower. Na kisha Herode akaiita jina hilo kwa heshima ya Kaisari.

Hivyo, na kukaa Wayahudi huko kama vile watu wengine. Kwa hiyo, Kaisaria Maritima ilikuwa zaidi ya maili 50 kaskazini mwa Azotus. Kwa hiyo, zaidi ya 70, maili 75 kaskazini mwa Gaza.

Na iko mbali na barabara hiyo hiyo ya pwani. Kwa hiyo, Filipino anatembea tu kwenye barabara kuu, kwenye barabara kuu katika hatua hii. Sasa, inamwacha Filipino hapa.

Itarudi kwake baadaye na bado atakuwa Kaisaria. Kwa hivyo, unajua, kuna misimu tofauti katika maisha yetu. Filipino alikuwa msafiri wakati fulani kama mwinjilisti.

Hapa, inaonekana Filipino anatulia na kufanya huduma katika Kaisaria. Kaisaria itakuwa muhimu sana kwa simulizi hili. Hapo ndipo Petro anakwenda kushiriki injili na Kornelio.

Vema, Filipino tayari amekuwa huko, lakini Petro, kiongozi katika kanisa la Yerusalemu, ndiye aliyetumwa kwa sababu kanisa la Yerusalemu linahitaji kujifunza mambo fulani pia. Kaisaria ilikuwa na tamaduni nyingi zaidi kuliko Yerusalemu. Yerusalemu ilikuwa ya Kiyahudi kwa kiasi kikubwa.

Kaisaria iligawanywa kati ya Wayahudi na Mataifa. Na kulikuwa na mabadilishano mengi na pia kulikuwa na mashaka na kutoaminiana. Lakini Filipino anaenda kukaa huko na huenda akafanya huduma huko.

Lakini hapo ndipo Petro atakapokutana na Kornelio katika sura ya 10. Lakini kabla ya sura ya 10 ni sura ya 9, ambapo Sauli anakuwa mwamini. Na kwa sura chache, itakuwa inakata huku na huko, ikipita polepole kati ya Petro na kanisa la Yerusalemu kwa upande mmoja na Paulo na misheni ya Mataifa kwa upande mwingine.

Kaisaria pia labda ilijulikana sana kwa sababu ya vita vya Yudea na Warumi. Vita vilipozuka, Wayahudi na Wasiria walianza kuuana katika mitaa ya Kaisaria. Tunaambiwa na Josephus kwamba kwa muda mfupi sana, Washami walipata nguvu na kuwachinja Wayahudi wapatao 20,000 wakaaji wa jiji hilo.

Kwa hiyo, lilikuwa jambo baya sana. Ingawa tunaambiwa na mapokeo ya baadaye ya kanisa kwamba Filipo hakuwepo tena. Filipo na binti zake wanne walikuwa wamehamia Asia Ndogo na walikuwa sehemu ya kanisa linalohusiana na Yohana huko.

Filipo anafanya kazi kama mtangulizi wa Petro hapa na Wasamaria, pamoja na Mataifa, na hata Kaisaria. Labda Luka ana hadithi hizi kutoka kwa Filipo. Wakati mwingine tuna mashujaa wengi ambao hawajaimbwa katika historia.

Filipo, hatungejua lolote kati ya mambo haya kama Luka angepata tu hadithi kutoka kwa kanisa la Yerusalemu. Tunao mashujaa wengi ambao hawajaimbwa katika historia ya kanisa. Kuna baadhi yetu ambao wako nje mbele ya watu, kuna watu wanaotujua, lakini tuna watu nyuma yetu ambao wanatuomba.

Tuna watu wengine ambao hukuwahi kusikia wanaofanya huduma. Unawafikiria wainjilisti wakuu, unawafikiria watu waliowaongoza kwa Bwana. Watu walioniongoza kwa Bwana, ambaye aliniletea injili mtaani nilipokuwa mtu asiyeamini Mungu, na nikabishana nao kwa dakika 45, na hawakugundua kuwa niliongoza hadi mwaka mmoja baadaye.

Niliwafuatilia na kuhakikisha kwamba wamepata kujua, na kufikia wakati huo nilikuwa nimewaongoza watu wengine 10 kwa Bwana. Najua majina yao, lakini watu wengi hawajasikia juu yao. Watu wengi hawajasikia kuhusu wengi wetu, kwa kweli, lakini majina yetu yameandikwa mbinguni.

Yameandikwa katika Kitabu cha Uzima cha Mwana-Kondoo, kama inavyosema katika Luka sura ya 10, na hilo ndilo jambo la maana zaidi. Mungu anajua sisi ni akina nani, na sisi sote ni kaka na dada, sote tutakuwa pamoja milele. Nakumbuka wakati mmoja nilikuwa nikienda mahali pa maombi.

Watu walikuwa wakiomba pale, walikuwa wakiabudu pale, nami nilikuwa nimejifunga sana katika mambo yote niliyokuwa nikimfanyia Bwana, na hayo yalikuwa mambo mazuri. Nilipoingia pale, nilihisi kama Roho Mtakatifu aliniambia, haya yote ni mambo mazuri, huduma hii unayofanya, huduma hii unayofanya, lakini siku moja hautakuwa hivi, na hautakuwa vile, lakini kile utakachokuwa daima ni mtoto wangu, na huo ndio moyo wa utambulisho wetu. Iwe watu wanajua sisi ni akina nani au la, Filipo anafanya misheni mbele ya Petro, na Filipo hapati sifa mbaya sawa na Petro.

Lakini Mungu alimtumia Filipo kuvunja msingi mpya, na Mungu anajua katika kitabu cha Mungu, na hilo ndilo jambo la maana, kwamba kazi ya Mungu inaendelea. Tunatafuta kwanza ufalme, na kila kitu kingine kitaongezwa kwetu, na mwisho, ni ufalme wa muhimu, kwa sababu hiyo ndiyo ya milele.

Huyu ni Dk. Craig Keener katika mafundisho yake juu ya kitabu cha Matendo. Hiki ni kikao cha 11 cha Matendo 8.